

1956 YILINDA

İKİŞER DAİRELİ

10

APARTMAN

İKİŞER KATLI

10

BAHÇELİ EV

ayrıca

875000 lira

TÜRKİYE BANKASI

paranızın... istikballinizin emniyeti

«VASFİ AKARSU

Genç Bestekârın Gûf.
te ve Besteleri — Rast.
Mahur Makamında bazı
eserleri.»

5 Şarkı. 2 Türkü. 100
kuruş. Dergimizden de te.
min olunur.

Ata binme meraklılarına en
güzel imkân

Nuri Oğlakçı

Atlı Spor Yurdu

Adres:

Ayazağa Maslak Üçyol

Büro: Taksim İstiklâl cad. No. 15

Telefon: 44 22 66

İstanbul

ŞEMŞİ YASTIMAN
SAZ EVİ

BAĞLAMA
DERSİ
VERİLİR

40
YAŞINDAN SONRA
DA SAZ ÖĞRETİLİR

Divan Sazı, Bağlama ve
Cura yapılır, tamir edilir.
Her yere saz gönderilir.
En iyi saz telleri bulunur.
Fiat listesi isteyiniz.

ŞEMŞİ YASTIMAN
SAZ EVİ

ÇIRAĞAN CAD. NO 34 BEŞİKTAŞ-İST.

120

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

İSTANBULDA ÇIKAR, AYLIK
HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Temmuz 1956

İÇİNDEKİLER:

Dede Korkut Masalları, Radyolarımız ve TDK	Salt GÖKÇEÖĞLÜ
Karaca Oğlan'ın Yeni Şiirleri - II.	Cahit ÖZTELLİ
Anadolu ve Efsaneleri	Muzaffer UYGUNER
Yaylalar Üstüne Şiirler	Behçet Kemal ÇAĞLAR
Musiki ve Paramoloji	Mahmut R. GAZİMHAL
İkinci Halk Oyunları Bayramı	T. F. A.
İstanbul'da Doğum ve Çocukta İlgili Adetler	Kadriye İLGAZ
Bir Sazatâr: Aşak Tabîr	Mehmet Halit BAYEL
Ay Hakkında İmamalar: Muğla'da	M. Cavit AKER
Boju ve Havalisinde Dericilik	Ali Rıza YALGIN
Bl. Kayseri Masak: Üç köbe	Ihsan HİNÇER
Karadeniz Türkçülerinde Kaşlar ve Gözler	İsmet Z. EYÜBOĞLU
Koyma (Şiir)	Mehmet Turan YARAR

Aynı Folklor Haberleri

Sayı: 84

Kuruş: 25

MİLLİ KÜTÜPHANE
ANKARA

SAHİBİ VE YAZI İŞLERİNİ İDARE EDEN MES'UL MÜDÜR: İHSAN HİNÇER

121

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU: AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBULDA ÇIKAR, HALKBİLGİSİ DERGİSİ
SAHİBİ VE YAZI İŞLERİ MES'UL MÜDÜRÜ: İHSAN HİNÇER

No: 84

TEMMUZ 1956

YIL: 7 — CİLT: 4

Dede Korkud Masalları, Radyolarımız ve TDK

Yazan: Sait GÖKÇEOĞLU

Ankara Radyosunun bir yayını bizim evde epeyce takdir topladı. Orhan Şaik Gök. yay'ın Dede Korkut kitabından bir parçayı. Kazan'ın, oğlu Uruz'u düşmandan kurtarışını, bir radyo temsili halinde dinlemek fırsatına kavuştuk. Eserin dili, aslına uygun olarak eski osmanlıca değildi. Bu dilin artık taşlaşmış ve unutulmağa yüz tutmuş öz türkçe keşimelerine, pek dokunulmamış, onların cevahir taşı gibi değerli ve güzel oldukları bilinmiş, korunmak istenmiş, yalnız fiillerin çekimi konuşma dilimize uydurulmuş, böylece eski sedef işlemeli çekmece veya elmas bir küpeye benzeyen eski fakat pırıl pırıl bir dil meydana gelmiş; buna at kişnemesi, nal ve davul sesleri nevinden bazı sembol elemanların katılması ihmal edilmemiş; bu basit fakat tesirli sanat vasıtaları ile uygun ve dolgun kahramanlık sahneleri, şefkat örnekleri yaratılmış.. Baba, oğlunun düşmanla çarpışmadan korkarak kaçması ihtimali karşısında burkuluyor; ona yiğitlik terbiyesi vermek arzusu, baba şefkatine üstün geliyor. Anne, delikanlı oğlunu düşmana kaptırmak ihtimali karşısında, sesi ile çok tesirli ve tabii bir hava yaratıyor; bu noktada eski nesrimizin — divan edebiyatını kasetmiyorum — yarım kafiye ile ifade şekli ve sanatçının su gibi iletigil akan sesi, birbirine pek uyuyor ve böylece evlât sevgisi, derin beşerî ve hattâ Türkâne bir şiir haline geliyor.

Öz söylemek icap ederse, denilebilir ki, bu temsilde her iki sanatçının ve pek başarılı olan diğer arkadaşlarının kabiliyetleri

pek cevherli bir dil olan eski osmanlıcanın güzelliği ile birleşmişti. Eski sözlerin yabancı bir tesir yapmadan umumî bir şekilde hoş karşılanması, sanatçılar hesabına mühim bir başarı ve radyofonik eser için de bir iyi başlangıca işaretidir. Edebiyat tarihimizde buna benzer metinler veya mevzular hiç te az değildir. Yalnız bu çeşit denemelerde bu defa olduğu gibi ya daima cenup türkçesi içinde kalmak, yahut ta diğer Türk lehçelerinden yapılacak iktibaslarda dili imkân nisbetinde bizimkine benzetmek lazımdır. Buradaki Cenup türkçesi, diğer bir taksime göre Garp türkçesidir. Yanî bu makaledeki dil.

Sanatçılar bu çeşit iktibaslarda bulunurken, edebiyat tarihçilerinin yapmış oldukları tedkiklerin neticelerini de gözönünde bulundururlarsa, kullanacakları malzemenin seçilmesinde müşkülât çekmezler. Dede Korkut kitabından yapılacak iktibaslarda Fuat Köprülü, M. Cevdet, A. İnan gibi değerli araştırmacıların gayretleri (1) bilhassa kayda değer; fakat bu sahada en geniş motif mukayesesi için Ankara Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi eski profesörlerinden Walter Ruben yapmıştır. Onun eseri Almanca yazılmış ise de, daha neşredilmeden tarafımdan türkçeye terceme edilmiş, fakat ne yazık ki TDK gibi bir ahde vefasızın eline düşmüştür. 1944 denberi hâlâ neşretmedi.

Pek muhterem hocamız A. İnan, TDK'nun Şark dilleri baş uzmanı sıfatıyla, bu eser hakkında, 27.VII.1944 tarihinde TDK Başkanlığına verdiği bir raporda aynen şöyle

APARTMAN DAİRELERİ

ZENGIN PARA İKRAMİYELERİ

YÜNLÜ-DAMUKLU SATIŞLARIMIZDA %10 TENZİLAT

SÜMERBANK

Nisan

Karaca Oğlan'ın Yeni Şiirleri

- II -

Yazan: Cahit ÖZTELLİ

3

TÜRKÜ

İler yaylasına göçtüğü zaman
Bülbül gülden, ben yarimden ayrıldım
Dilim söyler ama gözlerim ağlar
Bülbül gülden, ben yarimden ayrıldım

Sol görünen dağın başı kar m'ola
Yarın açılmış gülü var m'ola
Şunda bencileyin ağlar var m'ola
Bülbül gülden, ben yarimden ayrıldım

Sol görünen dağın karı söküldü
Çeşmim yaşı yer yüzüne döküldü
İler kalktı yaylasına çekildi
Bülbül gülden, ben yarimden ayrıldım

Karacaoğlan eydür, ben de çağlarım
Gazel oldu mor sümbüllü bağlarım
Vâdem yetti, yaşın yaşın ağlarım
Bülbül gülden, ben yarimden ayrıldım.

4

KOŞMA

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Bu işlemek gerek
Sevdiği güzel olan neyler uykuyu
Uyanıp cilveye başlamak gerek

Şan alsın dostun bakçası, bağı
Derilmiştir gülü, geçmiştir çağı
Yusuf almasına dönmüş yanağı
Anı öpmek değil, dişlemek gerek

Koç yiğidin koluna şahbaz gelür
Yeniler sevdiğünden nice vazgelür
Bu gün sıcak gider, yarın güz gelür
Güzelin koynunda kıslamak gerek

Karacaoğlan eydür, sarsam dilberler
Kelp rakipler birbirine girerler
Bundaki güzele niçün kıyarlar
Güzeli bahılan beslemek gerek

5

KOŞMA

Kadir Mevlâ'm seni ögmüş yaratmış
Kemalini bulmuş o gül memeler
Bürüncek göğnek altında kar gibi
yanar (1)
Kimden kime kismet o gül memeler

Geçen yazımızda Karacaoğlan'ın bir tittir. küsü ile bir koşmasını vermiştik. Bu yazımızda da yeni bulduğumuz şiirlerinin yayınlanmasına devam ediyoruz. Aşağıdaki türkü ile koşmaları, en az iki yüz yıl önce yazıldığı anlaşılan bir cönkten derledik.

yazıyordu:

«Prof. Dr. W. Ruben tarafından yazılan Dede Korkud Hikâyelerine Dair İsmli etüdü inceledim. Müellif bu eserinde Dede Korkud Hikâyelerindeki motifleri, dünya masallarında ve destanlarında tesadüf edilen motifler ile karşılaştırmıştır. Yunan, Hind ve Fin destanları ile karşılaştırması benim fikrime göre çok değerli materyalleri ihtiva etmektedir. Tür kavimlerinde bu güne kadar yaşayan ve türkologlar tarafından tesbit edilen destan, hikâye ve masal motifleri ile de karşılaştırmıştır... Eser, çok önemli çalışma ve inceleme mahsulüdür. Türk Dil Kurumu bu eseri yayınlamakla edebiyatımıza değerli bir kitab kazandırmış olacağına kani olduğumu bildir, derin saygılarıma sunarım.»

A. İnan gibi bu sahada reyine hürmet edilmesi gereken değerli bir mütehassısın yukarıya alınan sözlerine her hangi bir ifade bulunmak sözü uzatmaktır. Umarım ki TDK'nun yeni Genel Sekreteri pek muhterem Ağâh Sırrı Levend, bu kitabın uğradığı ağır yanlış muameleyi düzeltir.

Bu vesile ile Dede Korkud Hikâyeleri üzerinde bizi bir defa daha düşündürten sanatçılara ve Ankara Radyosu idarecilerine teşekkürü vazife bilirim.

(1) Prof. Dr. F. Köprülü, Dede Korkud kitabına dair, Azerbaycan Yurtbilgisinde 3 makale yazmıştır.

M. Cevdet aynı mevzu ile ilgili tedkiklerini Yeni Mecmuanın Canakkale nüshasında neşretmiştir.

A. İnan, Dede Korkud kitabındaki bazı motifler ve kelimelere ait notlar, adlı tedkikini Ülkü'nün 1933-39 yılı sayılarında çıkarmıştır.

Maksadımız bu maddeye ait nesriyatın hepsini değil, en mühimlerini hatırlatmaktır.

Anadolu ve Efsaneleri

Yazan: Muzaffer UYGUNER

Bir şairimiz Anadolu için «efsaneler di-yarı hey» diyor. Anadolu hakikaten efsaneler diyarıdır. Tarih boyunca bir çok medeniyete beşiklik ettiğinden her adımda bir efsane ile karşılaşılır. Aşağı yukarı her taşın, her köyün, her pınarın ve her kaynağın efsanesi vardır. Her konuşma ve toplanma sırasında bir efsane anlatıldığını da söyleyebiliriz. «Efsaneler dağlara, taşlara sinmekle kalmamış, bütün insan oğullarının gönüllerine de sinmiş ve onların hemen hemen kültürel yurdu olmuştur.»

Efsane nedir? Bu soruyu sorunca cevabını hemen vermek mümkün değildir. Zira, efsaneler üzerinde gereği gibi durulmamış, bu sebeple de efsanenin ne olduğu kesin olarak belirtilmemiştir. Türk Dil Kurumunca hazırlanan ve bastırılan Türkçe Sözlük'e gö-

Tunus fes altında kekil eğmesi (2)
Kudretten çekilmiş ala gözün sürmesi
Zahm terzi sıkça dikmiş ak göğsün düğmesi (3)
Ne yaman siklette kalmış o gül memeler

Her sabah her sabah gelür geçersin
Yar elinden dolu bâde içersin
Bir tehne elime geçersin (4)
Gör neler çeker o gül memeler

Karacaoğlan der ki uğratma derde
Siyah zülfün ala göze perde
İras gidersen bir tehne (5)
Gör neler çeker o gül memeler

(1) Bürüncek: ham inek. Göğnek: gömlek. Bu mısra da iki hece fazladır.

(2) Tunus fes: Tunus'ta yapılan makbul bir fes çeşidi. Kekil: kâkül, perçem. Eğme: kıvrım.

(3) Bu mısra da üç hece fazladır.

(4) Tehne: tenha yer. Bu mısra da bir hece eksik.

(5) İras gidersen: uygun düşerse, rasgelirse. Bu ve bir önceki mısra da birer hece eksiktir. Bazı küçük ilâvelerle bu hece eksiklerini düzeltmek mümkün ise de olduğu gibi bırakıldı.

Koşmada kafiye yoktur, fakat redifler o kadar güzel yerleşmiş ki kafiye aranmıyor bile. Karaca Oğlan'ın kafiyesiz başka şiirlerine de raslanmaktadır.

re efsane, «halkın hayalinde vücut bularak ağızdan ağıza dolaşan ve konusu çok defa olağanüstü nitelikte olan hikâye» dir. Resimli Yeni Lügat ve Ansiklopedi ise, daha geniş olarak «bir kısmı tarihe veya tabiata ait olmuş hâdiselerin uzun zamanlar içinde büyütülüp değiştirilmesinden, bir kısmı da halkın hayalinde doğmuş vakaların ağızdan ağıza geçmesinden meydana gelmiş, hemen hepsi de olmayacak şekilde bulunan rivayet ve masallar» diye tarif edilmektedir.

Bu iki tarife göre efsane, tarih ve tabiat olayları üzerine halkın yaratmış olduğu olağanüstü nitelikte hikâye veya masaldır. Tarih ve tabiat ile ilgili olması, masaldan ayrılması bakımından önemli bir noktadır. Masallar da olağanüstü nitelikte hikâyelerdir; fakat bunlar tamamen hayal ürünüdürler. Efsanede ise tarih ve tabiat ile ilgi çok fazladır ve kanaatimizce efsanenin asıl ayırıcı noktası da budur. Örneği Munzur suyunun kaynaması bir tabiat olayıdır; Kandira kasabasının kuruluşu da bir tarih olayı... Halk bunları bugün tabii ve tarihi olaylar ile pek az ilgisi olan bir şekilde anlatıp durur. Bu anlatılanlar efsanedir; fakat yer ve zamanı belli olmayan bir olayın anlatıldığı demek olan masaldan yeri, zamanı ve olduğu bilinen bir olay bulunması sebebiyle ayrılır.

Son yıllarda folklor araştırmaları sırasında efsanelerin üzerine eğilenler de bulunmaktadırlar. Bu konuda çalışanların derlemeleri folklor dergilerinde yer aldığı gibi, folklor sayfalarında yer veren öbür sanat dergilerinde de yayınlanmıştır. Bunların yanında kitap olarak yayınlananlar da görülmektedir. Yayınlanan kitapların ilki Enver Behnan Şapolyo'nun «Türk Efsaneleri» adlı kitabıdır. Adından da anlaşılacağı üzere bu kitap Ortaasyadaki efsaneleri ele almakta ve Anadolu efsanelerine de yer vermektedir. Bundan sonra yayınlanan ikinci kitap Halikarnas Bahkçası'nın «Anadolu Efsaneleri» dir. Bu eserin. Anadoluyu vaktiyle gezen seyyahların kitaplarında yazılan metinlerin derlenmesinden meydana geldiğini önsözünden anlamaktayız. 1955 yılının son günlerinde Kayseride yayınlanan «Yaşayan Anadolu Efsaneleri» adlı kitap, bildiğimize göre, bu konuda üçün-

cü kitaptır. (1):

Üzerinde durup bir iki söz söylemek istediğimiz bu kitabın önce adına dokunacağız. Kitabın adı «Anadoluda Yaşayan Efsaneler» olmalıydı. Zira, «Yaşayan Anadolu Efsaneleri» deyince, yaşayanın efsaneler değil de Anadolu olduğu anlamı da çıkabilir. Halbuki kitapta Anadolu'da yaşayan efsaneler toplanmıştır.

Kitap, Kayseride, imkânsızlıklar içinde basılmıştır. Eski bir kültür merkez olan Kayserinin bu yolda yeniden kalkınmağa başlaması öğütölmeğe değer bir olaydır. Kitabın kapağı, Bahtına Küsen Kız efsanesinden müphem olarak Neriman An'ın yaptığı bir resim ile de süslenmiştir. Yazar güzel bir önsözle kitabını sunmuştur. Ona göre, «efsaneler, tabiat olaylarının tabiat üstü sebeplerle fantezik izahıdır. Efsaneler, varlıkla varlıkötesi arasında, oluşlarla oluşöncesi arasında kurulmuş hayalet mahsulü bağlantıların hikâyesidir. Hülâsa, efsane izahı, efsane edebiyattır, efsane hikâyedir, efsane masaldır.» Efsane izah ve hikâyedir; bu sebeple de edebiyatın içinde olabilir. Ama masal olmasa gerek... Masal da olağanüstü hikâyedir; fakat masalda izah yoktur. Efsanenin masaldan farklı bir yönü de izah edici olmasıdır. Örneği Çıldır Gölü'nün teşekkülünü anlatan efsane böyledir, teşekkül şeklini izah eder. Henüz efsane üzerinde fazlaca durulmaması ayrılmış olarak gördüğümüz bu noktanın kesin olarak belirmesine imkân vermemiştir. Görüşümüze göre, kitapta yer alan Padişahın Rüyası ve Bahtına Küsen Kız adlı parçaları masal saymak gerekiyor.

Yazar hurafe ve efsane ayırımına parmağını basmıştır. «Efsane ve masala bilim kisvesi giydirilirse hurafe olur.» diyor. Buna biz de katılıyoruz. «Hikâye ve kıssalar tarih diye, değişmez gerçek diye öğretilirse buna yutturmaca denir. Falcıdan, hokkabazdan, koçakarıdan, cincihocadan teknikte aranan hizmet umulursa batıl inanışa kayılmış olur.» O halde biz efsaneyi dinleyeceğiz; fakat onu kendimize yol gösterici seçmeyeceğiz. «Efsane hayallerde doğar, gönüllerde beslenir, dudaklarda ve kalemlerde yaşar. Batıl inanışlar kurnaz ellerde büyür, izbe yerlerde barınır, küflü kafalarda çöreklenir. Hurafelerle batıl inanışlarda pratik vasıf, faydacı amaç vardır. Efsanelerde ise fantezik vasıf, ahlâkçı amaç asıldır.» Evet ama efsanelerin ka-

lemlerde yaşaması henüz mümkün olamamıştır. Belki bundan sonra yapılan derlemelerle bu da mümkün olabilir. Hem her efsanede ahlâki bir yön bulunduğunu söylemek de yerinde bir yargı gibi gelmiyor bize.

Kitapta 24 parça yer almıştır. Bir ikisinden başkası hep Doğu Anadolu'dan derlenmiştir. Yazar, derlediği parçaların kimden, ne zaman ve nerede derlendiğini de her parçanın başına eklemiştir. «Folklor kuralları efsanelerin de öteki folklor araçları gibi anlatan kişi ağzından, söyleniş şekli ve sırası değiştirilmeksizin tesbitini gerektirir.» Fakat kitaptaki parçalar işlenmiştir, yazarın kişiliğinden bir şeyler taşımaktadır; bu sebeple de derleyen yerine yazan demektedir. Bu parçalardan bir kısmı Erciyes Dergisinde ve İstiklâl Gazetesinde yayınlanmıştır.

Bu kitabı okuyup «Anadolu Efsaneleri»n de yer alan parçalar ile karşılaştırma yapılırsa, iki parçanın çok benzediğini görürüz. Bunlar Gölçük Efsanesi (Y. A. E. sayfa: 21) ve Hero ile Leandr (A. E. sayfa: 39) efsaneleridir. Her ikisinde de sevişen bir çift vardır. Erkek, kızın yaktığı ışığa doğru her gece karşı sahilinden yüzerek gelir, sevişirler. Gölçük Efsanesinde ışığı kaynana, Hero ile Leandr efsanesinde rüzgâr söndürür. Her ikisinde de erkek sularla boğulur. Birincide kızın sonu belirtilmemiş, ikincide denize atılarak intihar ettiği açıklanmıştır. Gölçük Efsanesinin sonunda, «Çıldır Gölü hakkında se-kiz yıl önce Ulus Gazetesinde okuduğumu hatırladığım efsanenin konusu da aynen buna benziyordu.» denilmektedir. Kitaptaki Çıldır Efsanesi adlı efsanenin (sayfa: 41-43) bahsedilen bu efsane olup olmadığını bilemiyoruz. Aynı ise konuda benzerlik yoktur; aynı ise aynı konuda üç efsane bulunduğunu söyleyebiliriz.

Elbette Anadolu'da yaşayan efsaneler bu kadar değildir. Şu anda aklımıza epeyceşi geliyor. Zaten yazar da ancak memurluk görevinin sağladığı imkânlardan faydalandığını söylüyor ve bilinen efsanelerin kendisine bildirilmesini rica ediyor.

Efsanelerin toplanması lüzumlu ve faydalıdır. Zira, «efsaneler, muhayyilesinden çıktığı ulusun hangi kıymet hükümlerini benim-

(1) Yaşayan Anadolu Efsaneleri — Ali Basmacı Önder, Ürgüp C. Savaşçı — Kayseri, Erciyes Matbaası, 1955., 76 sayfa, fiyatı 1 liradır.

Konuşmalar:

Yaylalar Üstüne Şiirler

Yazan: Behçet Kemal ÇAĞLAR

Divan şiirinde yaylamanın yeri yoktur. Halk şiiri ise, yaylamanın içindedir. Onaltıncı yüzyılın tarikat şairi Pir Sultan Abdal bile mücerret imanını yaylamanın toprağına bir fidan gibi dikmek ister:

Şu görünen yayla ne güzel yayla
Bir dem süremedim giderim böyle
Pirim ben gidiyom sen himmet eyle
Bu yıl bu yayladan yâre gidelim.

Uzun yaylamanın kudretli Halk Şairi Ruh-satı ise, kıştan kurtulup bahara kavuşan yaylalara şevk içinde şöyle seslenir:

Yine bahar geldi bülbül sesinden
Şada verip seslendin mi yaylalar
Çevre yanım lâle sümbül bürümüş
Gelin olup süsüldün mi yaylalar?

Gözüm yaşı umman olmuş çağlıyor
Kömür gözlü karaları bağlıyor
Bülbül gelmiş gül dalında ağlıyor
Deli idin uslandı mı yaylalar
Erzurum yaylasının halk şairi Aşık Raci Damacı ise, yaylamanın kıştan bahara çıkışını şöyle anlatır:

Göçler hazırlandı dizildi yola
Nasib olmaz yayla seyri her kula
Gelinler el ele kızlar kol kola
Delikanlıların cakası hoştur

Koyunlar sağılır, yayıklar oynar
Çadırlar önünde kazanlar kaynar
Yaylayı görenler cennettir sanır
Çığırın kuşların sedası hoştur
Çobanlar geceyi sırtından atar
Meleşen kuzuyu koyuna katar
Sürünün önünde yan gelir yatar
Yanık kavalların edası hoştur.

seidiğini gösterir. Onu ortaya koyanların ne-
lere inandıklarını, ne gibi ahlâk esaslarına
değer verdiklerini açıklar. Efsaneler bir ulu-
sun mânevi bazarının ölçüsü, toplumsal miza-
cının ifadesidir. Efsanelerde toplumun şuur-
altı hazinelerinin anahtarları saklıdır.» Halil-
karnas Balıkcısının da dediği gibi, «matriyar-
kal bir cemiyette saygı gören İzmirli Tanta-
lus patriyarkal bir cemiyet tarafından bitta-
bi kâfir sayılır ve hayalen cehennemde işken-
ceye mahkûm olur.»

Yazarın dili oldukça duru bir türkçedir.
Çalışmalarında başarılar dileriz.

Şehir şiirimiz yurdu ve halkı bağrına ba-
sar olduktan sonra, yayladan da sık sık ses
vermeye başlamıştır. Orta yayla yollarına ilk
düşen bu şairlerden Faruk Nafiz, yol boyun-
ca yayla kısmını şöyle tasvir eder.

Ufku tutuşturmadan fecrin ilk alevleri
Arkamızda kalıyor şehrin kenar evleri
Bulutların ardında gün yanmıyor
sönüyor

Höyükler bir dağ gibi uzaktan
görünüyor
Yanımızdan geçiyor ağır ağır kervanlar
Bir derebeyi gibi kurulmuş eski hanlar
Biz bu sonsuz yollarda varıyoruz

git-gide
İki dağ ortasında boğulan bir geçimden
Sıkı bir poyraz beni titretirken içimden
Geçidi atlayınca şaşırım sevincimden
Ardımda kalan yerler anlaşırken

baharla
Önümdeki arazi örtülü şimdi karla
Bu geçit sanki yazdan kışı ayırıyordu
Burada son fırtına son dalı kırıyordu
Yaylamız tüketirken yolları aynı hızla
Savrulmaya başladı karlar etrafımızda
Karlar, etrafı beyaz bir karanlığa

gömdü
Kar değil gök yüzünden yağın beyaz
ölümdü.

Faruk Nafiz'in neden sonra uğradığı bu
yaylaların öbür ucuna Kemalettin Kâmi ilk
çocukluk günlerinde ayak basmıştı. Uzun hic-
ret yıllarından sonra tekrar oraya döndüğü
zaman Bingöl yaylalarının çobanlarını dinledi
de şöyle söyledi:

Nasıl yaşadığımdan ne içip yediğinden
Çıngırak seslerinin dağlara dediklerinden
Anlattı uzun uzun
Şehrin uğultusundan usanmış

ruhumuzun
Nâdir duyabildiği taze bir heyecanla
Karıştırmış o gün bu gün bir zavallı
çobanla

Bingöl yaylalarının mavi dumanlarına
Gönlümü yayla yaptım Bingöl

çobanlarına
Ömer Bedrettin Uşaklı ise, Kemalettin
Kâmi'nin karşılıp gittiği yayla dumanlarını

bir kitabında bir şiirle kanmayıp, biri ile da-
ha anlatmaktan kendini alamadı:

Gümüş bir dumanla kapandı her yer
Yer ve gök bu akşam yayla dumanı
Sürüler, çemenler, sarı çiçekler
Beyaz kar, yeşil çam yayla dumanı
Ben de duman olsam senin yerine
Dağılsam dağların şu mahşerine
Sevdiğim güzelin sen gözlerine
Ben girsem ben doğsam yayla dumanı
Beni içlerine aldın ağ gibi
Doldun gözlerime bir rüya gibi
Ben de güneş gibi yüce dağ gibi
İçinde kaybolsam yayla dumanı
Boş yıldızlı göklerine derin gönüllü in-
sanların sessiz dalıp gittiği yayla gecelerinin
bazı sabahlarına coşkun davul sesleri getiren
dügün şenliklerinden Feyzi Habıcı şöyle bah-
seder:

Zümriüt tepeler ardından
Yaylaya bir gelin geldi.
Değme âşıklar yurdundan
Yaylaya bir gelin geldi.
Sözde kalmadı kaviller
Çalındı güm güm davullar
Açarken eflâatun güller
Yaylaya bir gelin geldi.
Kına yakıldı ellere

KOŞMA

Sana kurban edecektim canımı
Ele can eder dediler, ağladım
Yeryüzünde ne erdese adama
Dost olan eder dediler, ağladım.

Kanıma dağıttı aşkın sıcağı
Sol yanına sapladığın bıçağı
Sevilenler sevende ki gerçeği
Rüya zanneder dediler, ağladım.

Sana gönül destelesem dedim de
Muhabeti üstelesem dedim de
Yüreğimi postalasam dedim de
Zarfı kan eder dediler, ağladım.

Dertli başım dertsizliği bilmedi
Ölümden öteye geçti ölmedi
Eli ihya eden sevda Mehmed'i
Perişan eder dediler, ağladım.

Mehmet Turan YARAR

Poşu bağlandı bellere
Yayla döküldü yollara
Yaylaya bir gelin geldi.
Kaynadı bakır kazanlar
Okundu çifte ezanlar
Oyun oynadı kızanlar
Yaylaya bir gelin geldi.
Namını söyler genç, koca
Bir dernek oldu koskoca
Eğlendik kırk gün kırk gece
Yaylaya bir gelin geldi.
Battal Gazi destanında ordusunun önün-
de uzun yaylayı aşarak Marmara'nın ve Ak-
deniz'in nerde ise gözünün önüne serileceği
orta yaylanın üzerine ulaşan Battal, İstan-
bul'daki Kayser kızının hasretiyle yaylalara
şöyle seslenir:

Çilem kavuşmayı hak etti gene
Hasret iç kapıma tak etti gene
Kat ister yeline ister seline
Beni sevdiğime götür yaylalar
Seviyorken kimler ile yarışmam
Sevgisizken cennet olsa barışmam
Bir esersem kıracağıım karışmam
Dallarını çitir çitir yaylalar
Cümle halkın kucak açsın sevgime
Beni bas bağrına deme kimkime
Sinen kâğıt olsun benim derdime
Yaz sapanla satır satır yaylalar
Hamurumu boz toprakta yağurdun
Kulağıma yeşil diye çağurdun
Anam beni ne gün için doğurdun
Anam benim anam bozkır yaylalar
Gökten bir evvelki kat toprak sedir
İlettin kulları Tanrıya bir bir
Bakma başkasına sıra benimdir
Gözetme hiç gönül hatır yaylalar
Yarsam mı bağrımı göstermek için
İçimde nem eksik tam ermek için
Örsünde dövüp de su vermek için
Beni bir denize batır yaylalar
Bitmez susuzluğum gitmeli biraz
Baharsın ha gayret kış içinde yaz
O göğüsten üzüm dudaktan kiraz
Yemeliyim kütür kütür yaylalar
Bor bülbulü baş ucumda şakısın
Uşak kıza gelsin beni dokusun
Ömür yetmez Ömer yetmez okusun
Emrah'ı Yunus'u getir yaylalar
Ben dinlemem gönül hatır yaylalar
Ya kırk katır ya kırk satır yaylalar
Ya beni yarime götür yaylalar
Ya yolda aklımı yitir yaylalar

Musiki ve Paremioloji

Yazan: Mahmut Ragıp GAZİMİHÂL

Almancada *salgen* (=söylemek fiili ile
Sage (=efsane, gelenek) sözü arasında dilce
aidiyet bulunuşu gibi, eski türkçede de sav
mefhumu ile savlamak fiili arasında aidiyet
vardı, yaygınlığı nispetinde kidedimliydi.
«Sav» in anlamları, mecazlı, mecazsız pek
çeşitlenmişti: söz, haber, salık; mektup, ri-
sale; atalar sözü, mesel, hikâye, tarihsel şey-
ler, efsanemsi kıssalar; kısaca, sesli veya
sessiz anlatılabilen her ibretli söz konusu
sav sayılabilir olmuştu. Savlamak, böyle şey-
leri sesli veya sessiz anlatmak demektir. Şim-
diki söylemek fiilinin aynı şey olduğu açıktır:
ırlamak (yorlamak) fiilinin anlamdaşydı,
öyle olmuştu, hâlâ da öyledir; söz de, çağırıcı
da söylenebilir.

Bugün sesle söylenmişliğiyle meşhur
«sağı» lardan, «sağıt» lardan, ağıtlardan,
türkülerden, v.s., söz açacak değilim. Dilde
sessiz olarak yer alan savların, yani atasöz-
lerinin musikiye temas edenlerinden bahsed-
ceğim. — Fransızcada «parémiologie» veya
«parémiographie», darbimeselleri inceleme
ve toplama bilimi, hem de o konunun kitabı
demektir. (Yunanca *Paremiis* (= darbimesel).
Parémiographie, darbimesel inceleyicisi; *Pa-
rémiologique*, paremiografya bibliografya-
sı ve ona dair, demektir.

Ses ve saza ait atasözlerinden evveiki
bir yazımda bahsetmiştim. Bunların yaygın-
lığı, anlamlarından önce dikkati çekiyor. Me-
selâ, geveze, çenesi düşük anlamına bir de-
yim olan bizdeki «çatlak zurna» sözü, Kazan
türkçesinde «yarık baraban» şeklindedir.
Gerçi koca davul anlamına bir *baraban* keli-
mesi varsa da, buradaki, sanıldığı gibi o de-
ğildir; Hazer ötesi Türkmenlerinde ve Çin
Müslümanlarında küçük bir zurna çeşidinin
adı balabandır. Buradaki de oydu. Erzurum
bölgelerinin «Mey» denilen oda zurnacığın-
a benzer. Böylece «çatlak zurna» sözünün ki-
demi anlaşılması olur: belli ki deyimlerde nük-
te birliği vardır, saz isimlerindeki becayış
zamanla vukubulmuştur; muadilleri başka
mücavir dillerde yoktur, veya bulunmasa ge-
rektir. Eğer varsa mukayeseli surette ince-
lenmelidirler.

«Eğer varsa» diyorum, çünkü atasözleri-
nin dilden dile intikaline dair öylesine ki-
demli bazı örnekler biliniyor ki, bunlar, il-

kin hangi dilde çıktığı bilinmeyecek kadar
kidedimli sözlerdir. Meselâ bizde «Davulun sesi
uzaktan hoş gelir» veya «Davulun sesi irak-
tan koygun gelir» gibi çeşitli söylenişleri bi-
linen darbimeselin muadilleri Kırimda da,
Türkistanda da vardır. Edebiyatımızdan me-
selâ Nabi'de şöyle yer bulmuştur:

Bağlama tantanaı table gönül

Durdan hoş getir avazı dühül

Öte yandan fariside vardır. Hayyam
şöyle demişti:

«Avâz» tûbül şeniden hoş est»

Bir kısım atasözlerimiz münhasıran türk-
çenin diyeleklerinde kalarak asırları aşmış-
lardır. Kâşgarlı Mahmud'un divanında XI.
asırdan en eski söylenişini bulduğumuz bir
savdan evvelce bahsetmiştik. Kırim türkçes-
sinden bazı çeşitleri nesredildi. Anadoludan
kendim şu çeşitlemeleri derleyebildim:

.. Geline oyna demişler, yerim dar de-
miş; yer açmışlar, benim dar demiş.

.. Kıza oyna demişler, yerim dar demiş;
yerini genişletmişler, ağabim var demiş.

.. Çengiye oyna demişler, yerim dar de-
miş; yerini açmışlar, zelim yaş demiş. (Veya:
ger. d. d.).

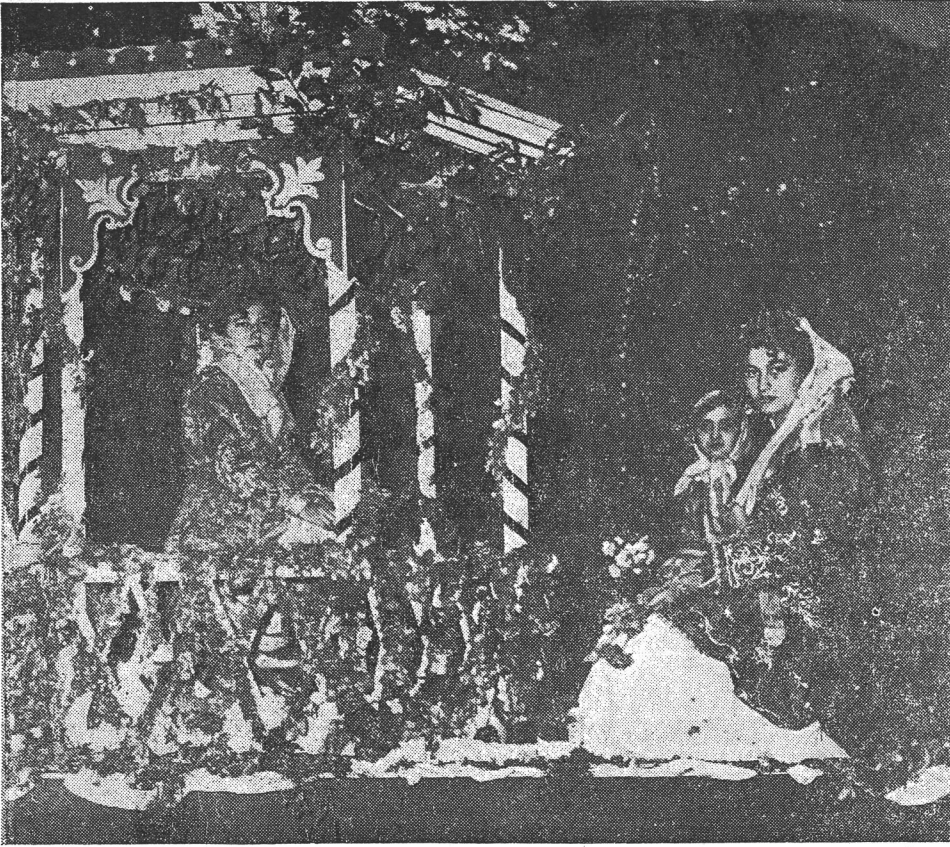
.. Ayıya oyna demişler, yerim dar de-
miş; yerini açmışlar, zincir az demiş (z. var
demiş).

«Çingene çalar Kürt oynar» yakıştırması
bizde pek bilinir ve şarka mahsus sanılırsa
da, oralarda buna dair en ufak bir iz yok-
tur. Bunun eski şekli «Çoban çalar, kaz oy-
nar» idi. Kırimda bu şekliyle derlenmiştir
(nesredildi). Görünüşe göre, istihfafçı bozun-
tular, hep belirli bir zümrenin eseri halinde
sonradan işlenmiştir: «Bayramdan sonra zur-
nayı gözüne sok» sözünün bazan daha bile
yerin dibine sokturulmuş olması gibi! Ma-
lûm ya, dilin kemiği yoktur derler; her ağız-
da başka türlü dolaşır. Atasözleri nezih ka-
lıplarındayken kidedimlidirler.

Türk atasözlerinin Avrupa dillerine ge-
çenleri olmuş muydu acaba? — Bu soruyu
bana şimdilik bilebildiğim şu üç fransız dar-
bimeseli telkin etti:

.. Ce qui vient de la flûte, s'en retourne
au tambour.

Her şey kendi hareket noktasına döner,

Gülhane Parkında yapılan çiçek arabaları müsabakasını kazanan Beyoğlu Olg. Enstitüsü çiçek arabası

bir taraftan edinilen öbür taraftan geri verir mânasında olarak kullanıyorlar ki. tercümesi şudur: «Flütten gelen, davula gider». Bizdeki «Davuldan gelen, zurnaya gider» gibidir!

*. *Jamaïs fête sans carillon.*

Dini veya dünyevi her bayram büyük ve vevleli neşriyatla ilân olunur mânasında olarak kullanırlar: «Kampanasız şenlik olmaz». Bizdeki «Davulzurnasız düğün olmaz» sözünün intikali gibidir!..

*. «*Toucher la corde sensible*». Bir kimseye en fazla hoşlanacağı şeyden kimi de onu en fazla üzecek şeyden söz açmak mânasında kullanırlar: «Hassas perdesine dokunmak». Bizdeki «Bam teline dokunmak», veya «Bam teline basmak» sözleriyle birdir.

Görülüyor ki, konu, bütün Avrupa dille-

rindeki emsalle mukayeseli bir şekilde incelenmiye muhtaç bir şümül ve önem hissettirmektedir. Balkan dillerinde düpedüz iktibas ve tercümelerin ister istemez yerleşik bulunduğu işitiyoruz. Müzikoloji kongrelerine götürülmiye değer bir konudur. Şimdiye kadar hazırlanabilmiş müferit kitapların büyük meslek dillerinde üç beşi aşmış olabileceğini hiç zannetmiyorum. Strazburglu **Jo. han Georg Kastner**'in kaleme aldığı «*Parémiologie musicale de la langue française*» (1866) kitabının, asırlık kademine rağmen klâsik bir anıt metaneti muhafaza ettiğini, yazarın mütebahhirliliğiyle mütenasip yüzlerce sayfalık bir cilt teşkil ettiğini, her darbeselden bin bir fayda ve ipuçları yakalanmış olduğunu bazı övücü yazılardan biliyoruz sak da, ne yazık ki ele geçirip okuyamadım

İkinci Halk Oyunları Bayramı

19 - 29 TEMMUZDA YAPILIYOR

«Türk Halk Oyunları Yaşatma ve Yayma Tesisi» nin teşebbüsü ile 19 ilâ 29 Temmuz tarihleri arasında Açık Hava Tiyatrosunda yapılacak olan «İkinci Halk Oyunları Bayramı» nun hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

İlgililerden aldığımız malûmata nazaran bu seneki bayrama yirmi vilâyet iştirak edecektir. Bayrama katılacak vilâyetlerin bir çoğunda mahalli halk oyunları dernekleri kurulmuştur. Böylelikle tesisin yaşatma gayesi gerçekleşmiş bulunmaktadır. Diğer vilâyetlerde de bu gibi derneklerin kurulması yolunda çalışmalara başlanılmıştır. Mahalli dernekler bir taraftan vilâyetleri dahilindeki çeşitli halk oyunlarının tespiti ile meşgul olurken diğer taraftan da mahalli kıyafetleri yaşıyan bir folklor unsuru olarak ortaya çıkarmakta da faydalı olmaktadır. Nitekim bu sene Kars'da Kars Derneği tarafından mahalli kostümlerle tertip edilen bir balo sayesinde halk oyunları bayramı için İstanbul'a gelecek

Kars ekibinin en orijinal kıyafetlerle gelmesi sağlanmıştır.

Bu arada bayrama iştirak edecek ekipler arasında kadın ekipler bir hayli çoğalmıştır.

Kadınlarımız ve genç kızlarımız tarafından, millî halk oyunlarını oynamanın bir ayıp değil, şeref olduğu hakikati geniş bir şekilde anlaşılmıştır. Nitekim bütün medenî yerlerde bile Krallar, Kraliçeler halk oyunlarını zevkle oynamaktadır.

HALK OYUNLARI KURSU

Diğer taraftan tesisin yayma gayesini gerçekleştirmek maksadiyle İstanbul'da bir halk oyunları kursu açmak üzere teşebbüse geçilmiştir. Meccanî olacak bu kurs mevzuu bijhassa yüksek tahsil gençliği tarafından büyük bir alâka ile karşılanmıştır. Kurslar 2 Temmuz 956 Pazartesi günü Küçük Sahne'de başlamıştır. Şimdilik Karadeniz, Erzurum, Siirt oyunları kursları açılmıştır. Diğer bölge oyunları için de kurslar açılacaktır. Kayıtlara Beyoğlu, İstiklâl Cad. No. 465, Hidiv-

Erzurum Barları Topluluklarından biri... Gülhane Parkı umumi sahnesinde ilgi çekici oyunlarını oynarken

Doğum ve Çocukla İlgili Âdetler ve İnanmalar

- I -

Yazan: Kadriye İLGAZ

Çocuk doğmadan önce cinsiyetinin tayini :

★ Çocuk doğmadan önce cinsiyetinin tayini için herhangi bir evde bir odaya iki minder, bunlardan birinin altına bıçak ve ötekinin altına da makas koyarlar. Gebe kadın odaya girince bunlardan altında bıçak olan minderin üzerine oturursa doğacak çocuğun erkek olacağına, altında makas olan minderin üzerine oturursa doğacak çocuğun kız olacağına hükmedilir.

★ Gebe kadın doğuracağı çocuk için biçip diktiği ilk gömleği kendi kulağının arkasında tutar. Bu halde iken odaya önce erkek girerse doğacak çocuğun erkek, kadın girerse doğacak çocuğun kız olacağı farzedilir.

★ Doğacak çocuğun ilk gömleği biçilir, ken, gömleğin yakası kesilir, gebe kadının

yal Palas, Kat 3 te devam edilmektedir. Kurslara saat 17 de başlanmaktadır.

Kurs müdürlüğüne aydın ve enerjik bir genç folklorcu olan Doğan Kılıç getirilmiştir.

FOLKLOR ARSİVİ KURULUYOR

Bu seneki bayram esnasında tesisin arşivinin kurulmasına başlanacak halk oyunlarının ve şarkılarının notaları yazılacak. Kıyafetlerin resimleri çekilecek ve oyunlar ve filmleri filme alınacaktır. Bir de halk kıyafetleri müzesi kurulması düşünülmektedir.

10 gün devam edecek bayram esnasında matine ve suare olmak üzere 17 temsil verilecektir.

AMATÖRLER ARASINDA MÜSABAKA

Bu seneki halk oyunları bayramında fotoğraf amatörleri arasında renkli ve renksiz bir resim müsabakası yapılması da kararlaştırılmıştır.

ANKARADA YAPILAN MİLLİ OYUNLAR SEYMENESİ

22 Mayıs'ta Ankaraya gelmeye başlayan İlköğretmen Okulu Millî Oyun Ekipleri'nin işbirliğiyle tertiplenen «Millî Oyunlar Seymenesi» 29 - 30 - 31 Mayıs geceleri halka, 1 Haziran gecesi de diplomatlara tekrarlanarak bütün davetlileri hayran bırakmıştır.

Millî Oyunlarımızın kalkınması ve değer.

koynuna konulur, bu halde odaya önce erkek girerse doğacak çocuğun erkek, kadın girerse doğacak çocuğun kız olacağına inanılır.

★ Bir sahan kapağının altına makas, başka bir sahan kapağının altına da erkek anahtar konulur. Gebe kadına bu sahan kapaklarından birisini açması söylenir. Gebe kadın altında makas bulunan sahan kapağını açarsa doğacak çocuğun kız, altında anahtar bulunan sahan kapağını açarsa doğacak çocuğun erkek olacağı kabul edilir.

Gebe kadınlara ait bazı inanmalar:

★ Gebe kadın, çocuk doğmadan önce daha çok kime bakarsa, çocuk o kimseye benzer derler, onun için gebe kadınlar, ötekini berikinin yüzüne bakmaktan ziyade kendi göğüslerine bakarlar, bu suretle doğacak çocuğun kendilerine benzemesini sağla-

lendirilmesi bakımından zamanında, çok isabetli bir çalışma tertipleyen Maarif Vekâletine teşekkür eder, bunun gelecek yıllarda da tekrarını bilhassa istirham ederiz.

Bütününü 2,5 saat süren program, arkadaşlarımız Koreograf Halil Cemal Oğultürk başkanlığında bir teknik komite tarafından koreyler, tip, hareket, ritim ve renk bakımından çok güzel tertiplenmişti. Bu genç öğretmenimizin başarısını sevinçle karşıladık.

Türk Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma Tesisi'nin de bu genç ve hevesli Türk evlâdından faydalanacağını ümit ederiz.

YUGOSLAV FOLKLOR DERNEKLERİ BİRLİĞİ YILLIK KONGRESİ TOPLANIYOR

Yugoslav Folklor Dernekleri Birliği'nin yıllık ilmi kongresi 2-9 Eylül 1956 günlerinde Yugoslavyada Montenegro şehrinde toplanacaktır.

Uluslararası bir mahiyette tertiplenen bu kongrede, tebliğler Slav dilleri ile İngilizce, Fransızca ve Almanca yapılacaktır.

Tebliğler halk edebiyatı, halk musikisi, halk oyunları, atalar ve geçmiş hakkında tetkikler, folklor mahsullerinin leksi, derleme metotları, coğrafya ve sair problemler hakkında araştırmalar konusunda olacaktır.

miş olurlar.

★ Gebe kadın sık sık aynaya bakarsa doğacak çocuk güler yüzlü, eğer tavşana bakacak olursa doğacak çocuk yarık dudaklı olur denir.

★ Gebe kadına çok ayva yedirilirse doğacak çocuğun güzel olacağı sanılır.

★ Gebe kadın bir şey çalacak olursa, çaldığı şeyin cinsine ve şekline göre doğacak çocuğun vücudunda leke hasıl olur.

★ Gebe kadın imrenip canı çekmesin diye komşuda kokusu etraftan duyulabilecek bir şey pişirilirse mutlaka gebe kadının evine bir miktar gönderilir, eğer gönderilmezse gebe kadının evindeki yakınları tarafından istenir.

Doğumu kolaylaştırmak için baş vurulacak tedbirler:

★ Gebe kadının iki memesi arasına dua konur.

★ Kocasından hakkını helâl etmesi istenir.

★ Kocasının elinden su içirilir.

★ Gebeliğin yedinci ayından itibaren gebe kadına her gün bir fındık büyüklüğünde tereyağı yutturulur.

Lohusa şerbeti :

★ Çocuk doğduktan üç gün sonra lohusa şerbeti kaynatılarak şişelere konur. Eğer doğan çocuk erkek ise kırmızı gaz bezi ile yandan, doğan çocuk kız ise şişe üzerinden bağlanarak yakınlarla ve dostlara gönderilir.

İki lohusanın karşılaşması :

★ İki lohusa kadın bir yerde karşılaşacak olurlarsa, bunlardan her birini başka başka odalara koyarlar. İkisini de oda kapılarında ters çıkararak ellerini kıpırdatmak suretiyle arka arkaya verirler, sonra yüz yüze getirip konuşurlar.

Emzirme :

★ Doğan çocuğa doğumundan yirmi dört saat geçinceye kadar hiç bir şey verilmez. Doğumdan yirmi dört saat geçtikten sonra ebe kadın abdest alır, kibleye karşı döner, çocuğu kucağına alır. Kur'anı Kerimin her hangi bir sahifesi açılır. Ebe kadın sağ elinin baş parmağını önce Kur'anı Kerim sahifesine, sonra çocuğun dudaklarına sürer. Ondan sonra çocuğa annesi süt verir.

Süt gelmesi için :

★ Bir sovanı ortasından keserler, lohusa kadının memelerine sürerler, bundan sonra «Sütü gümrak olsun» diye dua ederler.

★ Süt gelmezse lohusanın memelerini sıcak su ile yıkarlar, sonra sıcak tüylü havlu ile sararlar. Süt getiricidir diye lohusa kadına karaciğer, etsuyu ile pişirilmiş çorba yedirilir ve sıcak şerbet içirilir.

★ Akşam ezanı okunurken veya sabahleyin güneş doğarken iki kapı arasına bir leğen konur, bu leğene su doldurulur, emzikli kadın leğendeki suya girer, «dağda isen, banyarda isen Hasanın sütü gel, Hasan ağlıyor, çabuk gel» diye haykırır, bir taraftan da taze sovan ve çiğner yer.

★ Lohusanın sütü gelmezse «sütü yok» denilmez, «süt otlamağa gitti» denir.

★ Süt gelmesi için emzikli kadına bol bol tahin helvası, pekmez verilir.

Lohusaya ait bazı tedbirler:

★ Çocuk doğduktan sonra lohusa kadını yedi gün yedi gece yalnız bırakmazlar. Yalnız bırakılırsa lohusa kadını al basmasından korkarlar. Al basması demek, lohusa kadının cin ve perilerden korkarak hastalanması demektir. Bunun için lohusanın başına kırmızı kurdele veya yemeni bağlarlar, oda kapısının arkasına ufak bir süpürge koyarlar. Bu süpürge yedi gün yedi gece oda kapısının arkasında bırakılır.

★ Lohusayı al basmasından korumak için başucuna bir şişe geçirilmiş olduğu halde sovan, sarmısak, mavi boncuk konur, bunların hepsi birden kırmızı gaz boyamasına sarılır. Lohusayı nazardan korumak için de sabah - akşam tütsülemek âdeti vardır.

★ Lohusanın ve doğan çocuğun yanına başı örtülü veya çarşafı girilmez.

★ Lohusa sıkılmasın diye yanında çok oturulmaz.

★ Lohusanın göğsü şişecek olursa tahin helvası sürülmüş bir kâğıt, lohusanın omuzundan memeleri üzerine konulur, «umduğun budur» diye göğsüne sarılır.

Lohusayı görmeye gelenler :

★ Doğumdan sonra lohusa önce «Gözünü aydın» demek için ziyaret edilir ki buna halk arasında «Gözaydına gitmek» derler. Doğumdan sonra yedi gün içinde lohusa ikinci defa ziyaret edilir ve bu ziyarette hediye de götürülür. Ziyaretçiler lohusanın evinde önce misafir odasına alınır, kahve, sigara ikram edilir; ayrıca şerbet de verilir. Sonra lohusanın yattığı odaya alınan misafir lohusanın yanında pek fazla oturmaz, rahatsız etmemek için çabuk kalkıp gider.

Âşık Tahir

Yazan: Mehmet Halit BAYRI

Âşık Tahir ile ilk defa merhum Sadettin Nüzhet Ergun, ondan sonra da Hilmi Gültekin adında bir öğretmen ilgilenmişlerdir (Bakınız: Halk Şairleri, birinci kitap, İstanbul 1927, S. 61—73; Çukurovada Memleket Dergisi, Sayı 37, 39, 40, 1 Şubat, 15 Mart, 15 Mayıs 1931). Sadettin Nüzhet Ergun, şairin yirmi iki koşmasıyla altı divanını, öğretmen Hilmi Gültekin ise yalnız on koşmasını ortaya koymuş bulunmaktadır. Sadettin Nüzhetin neşrettiği koşmalardan bir kaçı, Hilmi Gültekinin neşrettiği koşmalar arasında da yer almıştır.

Âşık Tahir, Niğde ilinin Bor ilçesine bağlı Ortaköy bucağında dünyaya gelmiştir; doğum tarihi. Sadettin Nüzhet Erguna göre 1813 (H. 1228), Hilmi Gültekin'e göre 1808 (H. 1223) dir. Âşık Tahirin, oğlu Nuri vasiyetiyle torununa geçen şiir dergisinin başında kendi eliyle yazılmış hal tercümesini gördüğünü iddia ettiğine bakılacak olursa, Hilmi Gültekin tarafından şairin doğum tarihi hakkında verilen malumatın daha doğru olduğu düşünülebilir.

Âşık Tahirin babası, Ortaköylü Ağaoğlu Hacı Ali adında biridir. Şair, tahsiline doğduğu yerde başlamış, babası oldukça servet sahibi olduğundan daha sonra Bor ve Kayseri medreselerinde de okuması ve icazet almıştır. Tahsilini bu suretle tamamlamış olan Âşık Tahirin başka başka yerlerde vaznlik ettiğini, bazı memuriyetlerde de bulunduğu, nu, Borda büyük bir şöhret kazandığını Sadettin Nüzhet Ergundan öğreniyoruz. Şair —doğum tarihine ait iki rivayet gözönünde tutulursa— altmış sekiz veya yetmiş üç yaşında olduğu halde 1881 (H. 1298) senesinde vefat etmiştir. Ömrünün son günlerinde şu koşmayı söylediğini Sadettin Nüzhet kaydetmektedir:

Ticaret bâbında seyyah gezerken
Meğer düşer imiş pemşe felek;
Gurbette sılaya arzu çekerken,
Bir bozgunluk verdi işime felek.
Ecel oku değdi duramam gayrı,
Kimseden halimi soramam gayrı,
Kavm-ü kardeş hasret, göremem gayrı,
Göstermedin bana eşimi felek.
Ezelden bir libas geldi eğnime,
Felek çenberini taktı boynuma,

Sadık, Ârif gelmez oldu yanıma,
Üç gün evvel girdi düşüme felek.
Yazılmış serime kudret-i barı,
Yetişin hasretim Celâli, Nuri,
Tarsus yolu, Tahta Köprü mezarı,
Yazsınlar Tahirim taşına felek.

Âşık Tahirin manzumeleri, hiç şüphe yok ki, Sadettin Nüzhet Ergun ve Hilmi Gültekin tarafından neşredilmiş olan koşma ve divanlardan ibaret değildir. Nitekim Hilmi Gültekin, şairin söylemiş veya yazmış olduğu koşmalar sayısının yüz yirmiyi aştığını açıklamaktadır. Gerek koşmaları, gerekse divanları dikkatle incelenecek olursa Âşık Tahir, büyük saz şairleri arasında saymağa sebep ve imkân bulunamamakla beraber, onu, diline her geleni ve aklından her geçeni gelişigüzel söyleyen bir âşık farzetmek de güç olur.

Öğretmen Hilmi Gültekin, Âşık Tahirin şiirleri hakkında düşündüklerini şöyle ifade ediyor: «Klâsik tahsil ve terbiyesi oldukça kuvvetli olan Tahir Ağa, zamanının yetiştirmiş olduğu şairler arasında kendini âlim ve müverrih olarak göstermemiş, tekye ve tarikât şairlerinin haykıracağı seslere de çok yabancı kalmış bir halk şairidir. Lisans ağdağı olmamakla beraber, şairin hece vezniyle yazdığı yüz yirmiyi müteceviz koşmalarında kaifiye tekniğine son derece riayet ettiğini. Figan, Yezdan, Dürdan, Merdan gibi sık sık farsça kelimeler kullandığını görüyoruz. Gerçek bundan, gerek aruz vezniyle yazılmış redifli bazı gazellerinden şunu anlıyoruz ki, şair, muasırı bulunduğu Erzurum şairlerinden Emrahun, az çok tesiri altındadır. Yaşı ve doğumu itibarıyla Tahir Ağadan üç beş yıl küçük olan Emrahun Niğde havalisinde söylenen bazı koşmaları ve Ziyaeddin Fahrinin «Erzurum Şairleri» adlı eserinde bu hususa ait tetkikleri, Emrahun Niğde ve havalisinde uzun müddet kaldığını gösteriyor ki, bu yukarıdaki iddiamızı isbat edecek kuvvetli bir delildir. Tahir Ağa bütün şiirlerinde en çok aşk hayatını terennüm etmiştir. Gurbet ilde hasta olduğu zamanlar çok sevdiği karısıyla oğulları Nuri ve Celâl, kardeşleri Sadık ve Ârif Ağaların tahassür ve iltiyaklarını hiçkırın sade ve samimi parçaları da vardır. Onun hayatının son günlerine ait şikâyetleri, sıla derdi, sevmek ve sevilme-

Muğla'da

Yazan: M. Cavit AKER

Yâr yolunda ölenin
Namazı kılınmaz mı?

Ay doğar sine sine,
Ben yandım birisine,
İnat ettim varayım,
Yiğitin iyisine.

Ay aydın geceleri,
Elifin heceleri,
Ben yârimi beklerim,
Her Cuma geceleri.

2 — Muğlada ayın insan şeklinde olduğu söylenir. Ayın bazı hastalıklarla münasebeti de vardır. Bu cümleden olarak ellerde ve yüzlerde çıkan sihillerin tedavisinde ayın mühim bir rolü olduğu sanılır. sihillere ay vasiyetiyle ve şu suretle tedavi edilir: Ay yeni doğduğu vakit elinde, yüzünde veya başka bir yerinde sihi bulunan kimse aya bakarak üç ihlâs, bir fatiha okur, ayağının altından bir parça toprak alarak ve gözlerini aydan hiç ayırmıyarak toprağı sihillere sürüp aya doğru serper ve arkasına bakmaksızın bulunduğu yerden ayrılır.

3 — Ay hilâl halinde iken ilk görüldüğünde uçları cenuba dönük ise, o ay içinde havanın yağmurlu, ayın uçları şimale dönük ise kurak olacağı itikadı Muğlada umumidir. Hilâl halinde ayı ilk gören kimse mutlaka şu sözleri söyler: Ay gördüm Allah, âmentü billâh, nuru yüzüme, şevki gözüme. Bundan başka, ayı ilk gören kimse, gözlerini aydan ayırmadan:

Ay gördüm, arslan gördüm,
ayağının altında düşman gördüm.
der ve ayağını yere vurur, sonra altuna bakar. Bu suretle hareket, berekete, feyze, bal sarıya vesile olur.

4 — Ay bedir halinde iken çocuklar hep bir ağızdan ve hususi bir âhenkle:

Ay dede bak bana
Bir altıncık at bana

derler. Ay tutulduğu vakit havaya silâh atılır. minarelerde ezanlar okunur, evlerde tenece, havan, kapak, tenekte ile gürültü çıkarılır. Bütün bunlar ayı kurtarmak içindir. Gûya ay'a ifritler, şeytanlar musallat olurmuş. Yapılan gürültü ile bunlar korkutulur, ay kurtarılmış.

1 — Muğlada doğrudan doğruya ay'a ait bir atasözüne tesadüf edemedim. Bununla beraber çok kere söz arasında: «Ay doğmadan neler doğar» derler. Bu atasözünün «Gün doğmadan meşimeî şebden neler doğar» mısraının değişmiş bir şekli olacağını düşünüyorum. Muğlada doğrudan doğruya ay'a ait türküler yoktur. Ancak ay bir çok manilerde mühim bir yer tutar. Bu manilerin bazılarını naklediyorum:

Ay doğar sini gibi,
Sallanır servi gibi,
Sevdiğimin kokusu,
Muğlanın gülü gibi.

Ay aydıdır varamam,
Dile destan olamam,
Ay buluta girince,
Bağlasalar duramam.

Ay doğar, aşmak ister,
Al yanak yaşmak ister,
Benim divane gönüm,
Yâre kavuşmak ister.

Ay doğar ayân beyan,
Yollarda kaldım yayan,
Servi boylu nazlı yâr,
Yanına geldim uyan.

Ay doğar mavi mavi,
Rüyamda gördüm yâri,
Ben sandım ki gülüyor,
Ağlıyor zari zari.

Ay doğup dolanmaz mı,
Bana yâr bulunmaz mı,

telâkkisi, olduğu gibi görünen asil bir ruhun sade ve samimi akisleridir. Koşmalarındaki vezin ve kafiye hâkimiyeti kadar aruzla yazdığı gazelleri de aynı derecede kuvvetlidir...»

Hilmi Gültekinin, Âşık Tahirin sanatı hakkındaki müतालalarının her noktasında isabet aramamalıdır. Fakat şurası muhakkaktır ki, Âşık Tahir her mahsulünde tam anlamıyla samimîdir. Divanlarında, gazellerinde, koşmalarında şair için kuvvet olan unsur da bizzat işte bundan ibarettir. İleride fırsat bulduğumuz takdirde Âşık Tahirin hiç neşredilmemiş olan eserlerini yine bu sahifelerde okuyuculara sunmağa çalışacağız.

Bolu ve Havalisinde DericilikYazan: **Ali Rıza YALGIN**

Bolu havalisinde gördüğümüz bir dabakhanede, ham bir derinin işlenişi:

- 1 — Deri su içerisinde yumuşatılır.
- 2 — Derinin etli tarafındaki bıçak artığı ve işe yaramaz kısımları alınır ve pislikleri temizlemek için kullanılan tahta demir denilen bir âletin üzerinde temizlenir.
- 3 — Derinin üstündeki yün ve kılların temizlenmesi için deri iyice yıkanır ve yün tarafı biraz havada tutulur.
- 4 — Derinin (mağ) etli tarafı yukarı, yünlü tarafı yere gelmek üzere deri (sakala) denilen küçük gerçelgin başına üstüste bir çok deriler yatırılır.
- 5 — Sakaladaki incelmış kireç derinin mağına bir (maja) bu tüyden veyahut ta bir iki kuyruk parçası bir araya getirilerek ya pılan mala ile hiç bir yeri kalmamak üzere kireçlenir.

Bolu'da bir dabakhanede deri işlenirken

6 — Kireçlenen deri boyun boyuna, bacak bacağına gelmek ve tüy de tabiatıyla süte gelmek üzere diğer bir yerde toplanır. Bu toplanan tomara «Külle» derler.

7 — 24.48 saat deri kireçli olarak o yerde kalır. Sonra dışarıda yünleri biraz güneşe gösterildikten sonra yünleri bölünür.

8 — Yünü alınan derilere (Tola) derler. Bunlar içinde kireç bulunan ve «Herden» denilen kireç kuyularına bırakılır. 24.48 saatte bir defa kireç tojalara tesir etsin diye içinden çıkarılır. 15.20 saat sonra tekrar herden üzerine basılır. Böylece on beş, yirmi gün bu iş tekrarlanır.

9 — Havut denilen yıkama mahalline götürülür. Bir müddet yıkandıktan sonra köpek tersiyle derinin yüzündeki çopurlukların gitmesi ve kirecin kalınlaştığı tojalara daha çabuk temizlemek için ve derinin üzerindeki ince delikleri açmak için 15-16 saat kadar köpek tersi içinde kalır.

10 — Tekrar tahta demirle daha evvel den kalmış olan içindeki pislikler temizlenir. Bu işe tolanı kazımak denir. İyice yıkanır, hattâ dikilir.

Bu yıkanmak işlerinden sonraki işler: Sumak, Palamut, Çam kabuğu, Mazı, 35-36 derece kızdırılmış su içinde sumak ile (Elbeşte) yapılır.

Koyun derileri sumak içinde iki gün işlenir. Birinci günü «Sile» de 5-6 saat kadar sıcak bir halde el ve ayaklarla devrettirilerek işlenir ve bırakılır. İkinci günü sabahleyin sileden çıkarılır. Sıkılır, tekrar üzerine de en son kalan pislikleri alınır. Buna da (Yay kazımak) denir.

Bu temizlemeden sonra tekrar ikinci bir elbeşte daha verilir. İkinci günü bir gün evvelki gibi 5-6 saat kadar elbeştelenir. Ve 10-15 saat dinlendikten sonra artık pişmiş olan meşinler sumaktan çıkarılır. Bir miktar tuz verilir. Kurumak için açık yerlere serilir. Keçi derileri daha kuvvetli olduğu için bunlar dört gün elbeştelenir. Hem de her gün verilen harçlar değişilmek suretiyle derilerin aldığı kısmen tabii renkten sonra muhtelif boyalar verilir. Boyadan evvel yağ da sürülür. En sonra boyalı keçi derisinden yapılmış sahtiyan bir tezgâh üzerinde perdah edilmek üzere parlatılır, bilâhare düzülür, turalanır.

Üç KöseDerleyen: **İhsan HINÇER**

(Anlatan: Kayseri'nin Molu Köyünden Nail Kasım. 40 yaşında. O da Molu'lu Hasan Ertaş'tan dinlemiş.)

Bir varmış, bir yokmuş vaktile arkadaş üç köse varmış. Adları da birbirinin aynı imiş. Bunlar, bir müddet hırsızlık yapmışlar. Nihayet bir şehre varınca, içlerinden birisi artık bu işin dibini yoktur; ben vaz geçeceğim, demiş. Diğer ikisi, bu işden vaz geçmemesi için çok yalvarmışlar, yakarmışlar, kabul etmemiş ve ayrılmış. Diğer ikisi ise, yine hırsızlık yapmak için başka yerlere gitmişler. Diğer Köse Mehmet, ticarete koyularak evlenmiş, barklanmış. Dükkân sahibi ve çok zengin olmuş.

Gelelim diğer iki köseye. Birkaç seneye gitmişler ve nihayet geri dönüp yine bu memlekete gelince, arkadaşlarını ziyaret etmek üzere soruşturmışlar. Evini bulmuşlar. Kapıyı çalınca, karısı çıkmış, kapıyı açmış. Kocasını zannederek, içeri gir, ne duruyorsun demiş. Bir de baksa ki bir köse daha. İki köseyi görünce, hayrette kalmış.

Köselere sormuş: Mehmet Ağa nerede? Kadın, kocasının dükkânda olduğunu söylemiş. Bunun üzerine, öyle ise bizden selâm söyle, arkadaşların geldi, sana selâm söylediler, de, o anlar, demişler. Oradan ayrılmışlar, akşam olmuş. Kadının esas kocası Köse Mehmet Ağa dükkândan gelince, arkadaşların geldi; sana selâm söylediler, demiş.

Avluda pastırma sucuk asılı imiş karısı. Şu asılı pastırma ve sucukları gördüler mi demiş. Tabii gördüler, görmez olurlar mı cevabını almış. Adamcağızı bir şaşırma almış, karısı nedir telâşın deyince, onlar bu pastırma ve sucukları bize yedirmezler, demiş. Kadın ne için deyince, çalarlar, ne biliyorsun dediğinde, beraber düşer kalkardık, demiş. Kadın, peki ya ne yapacağız, bâri sandığa kitleyelim, yanımıza alalım, demiş. Köse, yok avrat, kasaya kilitlesen yine bulurlar, demiş.

Düşünmüşler, nihayet ahırdaki ineğin altını eşelim, telizlerle eşilen yere koyalım, üzerine toprakla örtelim demişler. Bunun üzerine ineğin altını eşmişler ve oraya saklamışlar.

Yatım zamanı gelmiş, herkesin dalgın uykuya vardığı bir sırada çift köseler Meh-

met Ağanın pastırma ve sucuklarını çalmağa gelmişler, maharetleri büyük olduğundan eve girmişler, her tarafı alt üst etmişler, bulamamışlar.

Nihayet içlerinden birisi kocasına yatan kadının diğer tarafından yatağa sokulmuş, yavaş yavaş kadının böğrüne dürtmüş. Sonra, acaba pastırmalar ne oldu, diye sormuş, o da kocası sanarak, yavaş sesle, ineğin altındaki saklı şeye ne olur, demiş. Bunun üzerine kadının koynundan kalkarak, diğer arkadaşına gel arkadaş, ben buldum, demiş.

Ahıra varmışlar, ineğin altındaki saklı pastırma ve sucukları almışlar, yola koyulmuşlar, onlar gide dursun, bir müddet sonra kadının kocası karısına sesleyerek: Kız, acaba pastırma ile sucuklar ne oldu, deyin. ce, kadıncağız, aman herif, bir az evvel yine sordun, ineğin altındaki saklı şeye ne olur demiştim ya, demiş.

Bunun üzerine Köse Mehmet yine telâşlanmış, karısına kalkmışlar. Bir de ne görsünler, ineğin altında hiçbir şey kalmamış. Tabii vaktile bu da onların arkadaşı olduğu için ne tarafa kaçacaklarını tahmin etmiş. Karısına sen yat, ben bir arayım, demiş.

Evden çıkmış. İki köse ise giderlerken, birisi, abdest bozmak için geri kalmış, pastırma sahibi, ödekine yetişerek artık sen yoruldu, bir az da ben götüreyim demiş, o da gerideki arkadaşına zannederek, al bir abdest de ben bczayım, demiş.

Esas pastırmanın sahibi yol azıtarak ayrılmış, iki hırsız birleşmişler, o ona, o ona nerede pastırmalar, deyince, sende idi, ben de değildi, derken işi anlamışlar. Pastırmalar yine sahibine teslim olmuş, demişler. Derhal koşmaya başlamışlar. Yine Köse Mehmet, din evine gelmişler. Birisi kapının arkasına saklanmış. Köse Mehmet eve geldiği zaman, kapının arkasında gizli olan, karısının sesini taklit ederek, ne yaptın, yoruldu her halde, ver bakalım demiş. Adam, karısı zannedile yine hırsız köseye pastırmaları teslim eylemiş. Ve ahıra inmish.

İki hırsız köse, sevinç içinde yola koyulmuşlar. Köse Mehmet Ağa ahırdan gelince, içeri girmiş, bir de ne görsün. Karısı horul horul uyuyor. Seslenmiş, kız ne çabuk

Karadeniz Bölgesinde:

Halk Dilinde Kaşlar ve Gözler

Türkülerin anası bugün de kulağıma kaşlardan, gözlerden yana yakıla neler söylemiş neler. Biz burnumuzun yanlarında gözlerimizin, üstünde kaşlarımızın olduğunu biliriz de üzerlerine düşmeyiz, düşünmeyiz bile. Biz öyleyiz de, halkımız öyle mi ya, elbette değil! Bakın, kaş, göz üstüne neler söylemişler. Geçen bir yazımda da belirttim, benim gibi insan gövdesinin çeşitli bölümleri üzerinde bilginlerden, filozoflardan çok hal-kımız durmuş, düşünmüş.

Gözlerinun istinde
Vardu gara saçları
Makenada mi erdun
He gız hau saçları

Gerçi bu türkünün ana konusu saçtır, ikinci bölümünde saç ele alınıyor, giriş gözden, bitiş kaştan, ne güzel değil mi!

Yaylanun çümeninde
Yatu yuvarlanusun
Gız bakma gözlerume
Gece ruyalanusun.

Bir başka türküde ise kaşın dille olan işbirliği belirtiliyor:

Pençerenun öğunde
Taradi saçlarını
İşmar eyledum oğa
Endurdi saçlarını

Biz bu anlatışı, bu hayatın içindeki gerçeği divan şiirinde aramaya kalksak karşımıza kılıçlar, hançerler, oklar, yaylar gibi neler çıkar da bir türlü kaş çıkmaz.

Gaşlarınun garası
İki barmak arası
Gitmeyi yureğumdan

uyudun, ne yaptın pastırmaları, nereye sakladın, deyince, kadın, saçırmsı, ne zamar getirdin, demiş. Adamcağız hiddetlenmiş, ama ne çare, pastırmaları yine elden çıkmış.

Bakmış olacak gibi değil, yine arkadaşlarını takibe koşmuş. Nihayet arkalarından yetişerek, gelin arkadaşlar, beni avrada karıştı mahcup bırakmayın. Siz bunu bana ağız tadı ile yedirmiyecesiniz. Yarısı sizin olsun yarısı da benim, demiş ama, kabul etmemişler, üçe taksim edelim demişler. Artık başka çare bulamayan Köse Mehmet, razı olmuş. Böylelikle aralarında taksim etmişler. Birbirlerine vedalaşarak ayrılmışlar.

Yazan: İsmet Zeki EYÜBOĞLU

Nazlı yârın yarası
Biraz da göz üzerinde duralım, bakalım türküler anası neler söyleyecek:

Ne bakarsın bacadan
Gözlerun alacadan
He gız ufacık misun
Korkayisun gocadan

Burada gözün alacası, kızın küçüğü, kocanın korkusu elele verip ortaya yepyeni bir türküyü çıkarmışlar.

Bu küçücük halk türkülerinin bir özelliği de gerçekleri, duyulan duyguları değiştirmedi, yapmacık yollara sapmadan olduğu gibi ortaya koymasındır. Bugünün gerçek sanat anlayışının gittiği yol da budur. İnsan duygularını, düşüncelerini, hayat karşısındaki durumlarını, dünya görüşlerini olduğu gibi anlatmak, belirtmek, açıklayabilmek.

Bundan da anlaşılıyor ki sanatın gerçek değerini halk aydından, okumuştan çok önce yazmış, yaşamış, ortaya bile koymuştur.

Şimdi biraz da kaş, göz üstüne olan şeylere geelim: Kaş çatmak, kaş göz etmek, kaş yaparken göz çıkarmak, kaş indirmek, kaş kaldırmak, gözünün üstünde kaş olmak, kaş çekmek, kaşla göz arasında, kaşım gözüm diyene kadar kaşının üstüne indirmek.

Göz etmek, göz yummak, gözü kapalı olmak, gözü açık olmak, gözetlemek, gözü pek, gözü tok, gözü aç olmak, gözgöze gelmek, gözünün içine bakmak, gözünü oymak, gözünü çıkarmak, gözünün birini çıkarır da öbürü duymaz, gözü yıldırmaq, gözünü korutmak, gözü kan çanağı olmak, gözünün üstüne basmak...

Bunlar bizim dilimizdeki kadar bol bol kullanılan dilin bujnacağını sanmıyorum. Türkçenin bu zengin deyim kaynakları bugün el sürülmemiş, kimsesizlik içindedir. Ne acıdır gözümüzü, canımızı sever, üstüne toz kondurmak istemeyiz ama, onların bu durumunu düşünmeyi, dildeki yerlerini, önemlerini araştırmak istemeyiz. Gözle ilgili deyimler üzerinde durulunca dilin kaynak bakımından böyle sanıldığı gibi gerçek dışı olmadığı anlaşılır. Dillerin doğuşu, sözlerin kaynağı yaşanan gerçekğin, gündelik yaşama durumlarının, çeşitlerinin kendi özü, kendi gerçek varlığıdır.

1956 YILINDA
İKİSİR DAIRELİ
10
APARTMAN
İKİSİR KATLI
10
BAHÇELİ EV
aynesi
875 000 TL
TÜRKİYE \$ BANKASI

TÜRKİYE KREDİ
BANKASI A.O.

HER ZAMAN EMRİNİZDEDİR

BAĞLAMA
DERSİ
VERİLİR
40
YASINDAN SONRA
DA SAZ ÖĞRETİLİR

ŞEMSI YASTIMAN
SAZ EVİ

Divan Sazı, Bağlama ve
Cura yapılır, tamir edilir.
Her yere saz gönderilir.
En iyi saz telleri bulunur.
Fiat listesi isteyiniz.

ŞEMSI YASTIMAN
SAZ EVİ
ŞİRAĞAN CAD. NO 34 BEŞİKTAŞ-İST.

Senelik abonesi
300, altı aylık
abonesi 150
karıştır.
Yurd dışı senelik
abonesi 2 dolardır.
Adres değişiklikler

TÜRK
FOLKLOR
ARAŞTIRMALARI

hiçbir kart ve ücret
tali değildir.
Hasırlıyan yazarlar
taleb vaktında
hade edilir.
Dizgi ve Basım:
M. N. ÇİĞİL, MATBAASI

Adres: Vesiköy, Saklıca, No. 17, İstanbul

Türk Folklor (Halkbilimi) Araştırmaları Derneği'nin resmî yayınıdır.